

Udvalgets lovforslag er udarbejdet i samarbejde med repræsentanter fra de øvrige nordiske lande. Der var under de nordiske forhandlinger enighed om at anbefale ratifikation af Paris- og Tillægskonventionen, men ikke Wienkonventionen.

I Sverige, Norge og Finland er gennemført regler om atomanlæg ved henholdsvis lov nr. 45 af 8. marts 1968, lov nr. 28 af 12. maj 1972 og lov nr. 484 af 8. juni 1972. De svenske og finske love indeholder alene erstatningsretlige regler, medens den norske lov – ligesom det danske lovforslag – tillige indeholder regler om tilladelse til drift af nukleare anlæg og tilsyn med sådanne anlæg. De erstatningsretlige regler i de nævnte love svarer i alt væsentligt til bestemmelserne i lovforslaget.

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at der bør ske ratifikation af Paris- og Tillægskonventionen, men – i hvert fald for tiden – ikke af Wienkonventionen. Det fremsatte lovforslag er derfor i overensstemmelse med udvalgets udkast II, idet der dog er foretaget mindre redaktionelle ændringer. Udkastet er udarbejdet således, at det vil være forholdsvis enkelt senere at gennemføre de ændringer, der vil være nødvendige for at kunne ratificere Wienkonventionen.

Hovedprincippet i Paris- og Wienkonventionen er, at alt ansvar kanaliseres til anlægsindehaveren, således at der ikke kan rejses erstatningskrav mod andre end indehaveren. Dette princip brydes imidlertid af reglerne i Pariskonventionens art. 6 (b) og Wienkonventionens art. II, 5, jfr. atomerstatningsloven af 1962 § 19, stk. 2, hvorefter atomerstatningskonventionerne ikke afskærer erstatningskrav, som kan støttes på internationale overenskomster om skade i transportforhold, som er indgået før den 29. juli 1960. Denne regel hænger sammen med et ønske om at undgå at foretage ændringer i internationale konventioner på anden måde end ved en egentlig revision af disse for ikke at risikere, at konventionerne anvendes forskelligt i forhold til forskellige medlemsstater. Der er især tale om kollisionskonventionen af 1910 og de såkaldte Haag-regler af 1924, på hvilke henholdsvis sølovens kapitel 8 og konnossementsloven er baseret.

Imidlertid har det vist sig, at de fleste redere som følge af disse ansvarsbestemmelser kun har villet påtage sig transport af nukleart materiale til søs, såfremt de kunne opnå skadesløsholdelse enten ubegrænset eller for et meget stort beløb (8–900 millioner kr.). Som følge heraf er transporten af nukleart materiale med skib i det væsentlige gået i stå. For at råde bod på dette forhold blev der på en international søretskonference i Bruxelles i november–december 1971 indgået en konven-

tion om civilretligt ansvar for søtransport af nukleart materiale. Konventionen er optaget som bilag 2 til lovforslaget.

Hovedbestemmelsen er konventionens art. 1, hvorefter den, der i kraft af en international konvention eller en national lovgivning vedrørende søtransport kan holdes ansvarlig for nuklear skade, fritages for dette ansvar, hvis en anlægsindehaver er ansvarlig for skaden enten i henhold til Paris- eller Wienkonventionen eller i henhold til en national lovgivning, som i enhver henseende er lige så gunstig for personer, som har lidt skade, som en af de to nævnte konventioner.

Ansvarsfritagelsen i art. 1 forudsætter, at der kan pålægges anlægsindehaveren et ansvar. Imidlertid er anlægsindehaveren ifølge Paris- og Wienkonventionen ikke ansvarlig for nuklear skade, der forvoldes på selve anlægget eller på ting, der findes på anlæggets område, og som anvendes i forbindelse med anlægget, samt i visse tilfælde på det transportmiddel, hvori det nukleare materiale fandtes på tidspunktet for den nukleare ulykke. Man har ikke ment, at det var rimeligt, at rederen i disse tilfælde skulle kunne drages til ansvar. Art. 2 udvider derfor ansvarsfritagelsen til at angå de nævnte skader. Ansvarsfritagelsen gælder dog ikke tilfælde, hvor handlingen er foretaget i den hensigt at forvolde skade.

I art. 3 fastslås, at konventionen ikke berører ansvaret for indehaveren af et nukleart skib for skade forvoldt ved en nukleare ulykke, hvortil medvirker nukleart brændsel i et sådant skib eller radioaktivt produkt eller affald, som er dannet i skibet.

Konventionen er undertegnet med forbehold af ratifikation af Brasilien, Frankrig, Vesttyskland, Italien, Portugal, Sverige, England, Jugoslavien, Belgien, Finland, Norge og Danmark. Den er indtil nu kun ratificeret af Frankrig.

Efter justitsministeriets opfattelse bør denne konvention ratificeres af Danmark samtidig med ratifikationen af Pariskonventionen og Tillægskonventionen.

Paris- og Wienkonventionen omfatter ikke ulykker, der forårsages af nukleare skibe. Ansvar for benyttelse af sådanne skibe er reguleret i en konvention om ansvar for indehavere af nukleare skibe, der blev indgået på den 11. diplomatiske søretskonference i Bruxelles i maj 1962. Konventionen er optaget som bilag 3 til lovforslaget. Konventionens bestemmelser svarer på de fleste punkter til de tilsvarende regler i Paris- og Wienkonventionen. Af konventionens hovedbestemmelse skal nævnes følgende: